

BO

MAGASINET

NR.2 / 2016

Medlemsblad for
**MØRE OG ROMSDAL
BOLIGBYGGELAG**

Jubilant MOB0s første lag:

Fannebo Borettslag s. 8-12

Ny ingeniør hos MOB0 s. 7 • Christians grilltips! s. 18
Fra grått til fargerikt s. 30 • Grønne småfingre i Dalelia s. 32

Bomagaset er magasinet for deg som er medlem av boligbyggelag. Magasinet sendes ut adressert til beboere/medlemmer i boligbyggelag 4 ganger i året.

Annonssere i neste utgave?

**Neste utgave
kommer i
SEPTEMBER**

MRmedia

Møre og Romsdal Media

Mer informasjon eller bestille annonse?

Tlf: 901 20 033 • Fax: 71 21 06 82 • E-post: post@mrmedia.no

MONTÉR MOLDE

Vi leverer alt innen byggevarer

**Aubo kvalitetskjøkken –
10 år i Norge**

**Kom innom og registrer ditt navn i vår butikk
– da får du en fordelaktig rabattavtale på alt
du handler hos oss.
Velkommen!**

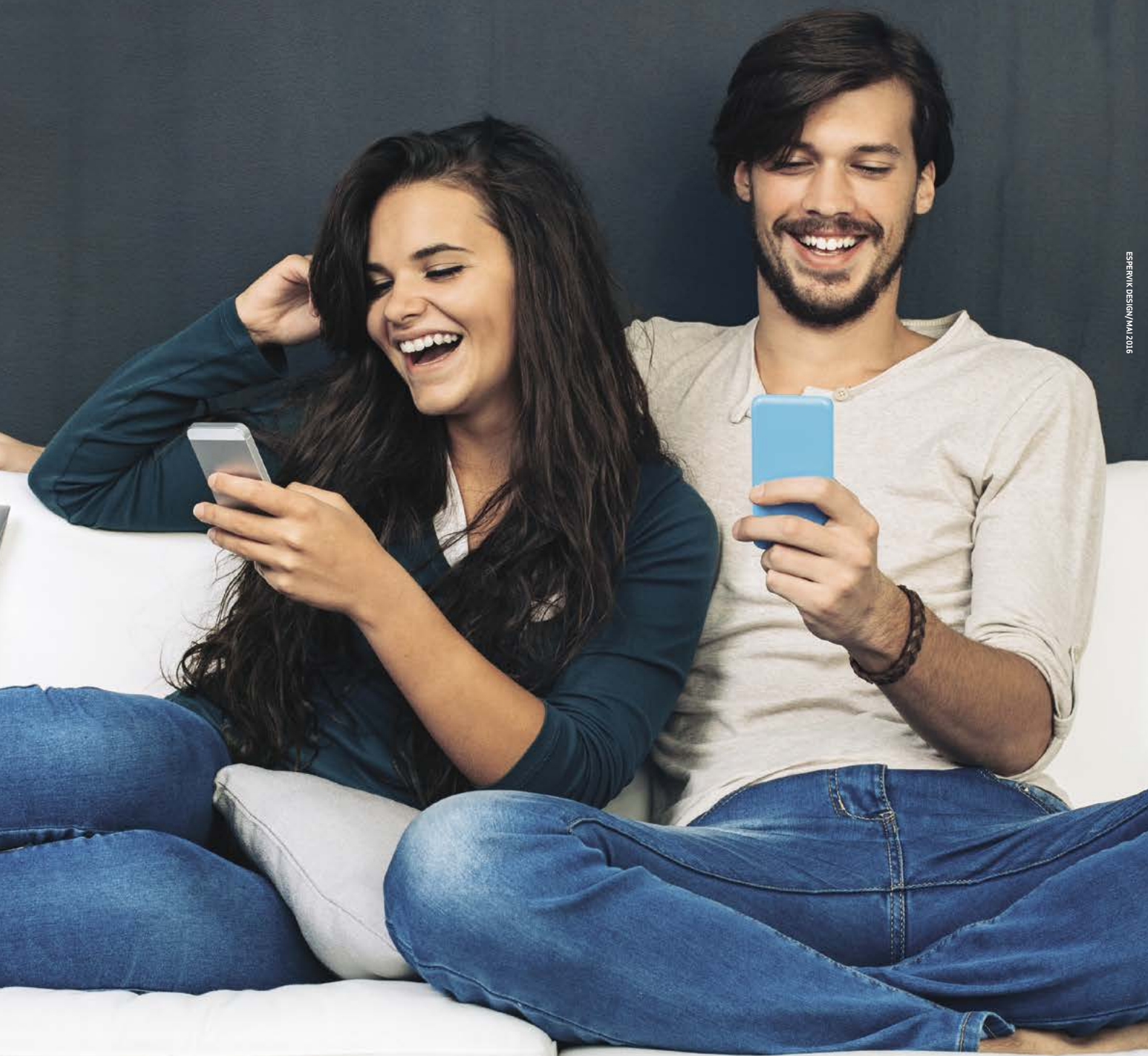

Montér Molde

Birger Hatlebakkvei 10, 6415 Molde.
molde@monter.no. Tlf. 480 14 600. 7.30 – 17 (18) 10–14

Montér

Bredbånd med nok kapasitet – tilpasset dine behov

Med superraskt bredbånd fra Canal Digital får du hastigheten du trenger til hele familien – i dag og i fremtiden. Les mer på kabel.canaldigital.no

 Canal Digital | Kabel

Leder

ROLF EIDSÆTER

Rehabilitering i et perspektiv

I disse dager selges det dyre leiligheter i Molde i et tempo som kan ta pusten fra oss. I Brunvollkvartalet selges leiligheter til 8 og 9 millioner kroner, og i Eikrem Panorama er det solgt leiligheter med priser opp mot 7 millioner kroner.

For å sette disse leilighetsprisene i et perspektiv kan det være interessant å se på det arbeidet som ble nedlagt i Granlia I Borettslag i perioden fra august 2014 til juni 2015. Granlia I Borettslag består av 24 leiligheter, og sto ferdig i 1965. Det var derfor en både ønskelig og nødvendig rehabilitering av borettslaget som ble vedtatt og startet i august 2014.

Taket ble omtekket og etterisolert. Vinduer, ytterdører og entredører ble skiftet. Yttervegger ble etterisolert og det ble skiftet kledning. Det ble bygget nye verandaer til leilighetene og satt inn nye verandadører. Og på toppen av det hele ble borettslagets parkeringsplass utvidet.

Og hva kostet alt dette? Budsjettet for hele prosjektet var på 7,145 millioner kroner og sluttsummen ble 6,9 millioner kroner. Med andre ord det samme som prisen for en av

de dyreste leilighetene i Eikrem Panorama og godt under prisen for de dyreste leilighetene i Brunvollkvartalet. Slike sammenligninger er lite relevante vil noen si, og kanskje har de rett i det. Men det setter leilighetspriser og kostnader med rehabilitering i et perspektiv. Og Granlia I Borettslag har uansett fått gjennomført en både nødvendig og etterlengtet rehabilitering av sine 24 leiligheter til under prisen av en ny leilighet i Molde i dag.

Og beboerne i Granlia I Borettslag får noen tilleggsgevinster. De får tette vegger og vinduer uten trekk, og dette gir lavere strømregning. Etterisolering av taket bidrar også til dette. Nye verandaer gir andelseierne i Granlia I Borettslag økt livskvalitet og vil også føre til at leilighetene øker i verdi.

Det er de nye og store boligprosjektene som får de store oppslagene i media. Den typen rehabilitering som Granlia I Borettslag har gjennomført blir knapt lagt merke til. Men dette er borettslagsmodellen på sitt beste. Boligmassen vedlikeholdes og fornyes, og vil være gode og formålstjenelige boliger for de som bor der i dag og de som skal bo der i årene fremover.

*I disse dager selges det dyre leiligheter i Molde
i et tempo som kan ta pusten fra oss.*

Visste du at?

Visste du at Dalelia er en grønn barnehage.

Innhold

FASTE SPALTER

Tema	8
Jusspalten	13
Mattipset	18
Reisetipset	22
Personlig økonomi	24
Kryssord & Sudoku	25
Tanker over kaffekoppen	26

NYHETER

Ny ingeniør på plass i MOBO	7
MOBOs første lag	8
Solbakken 37 i rute	29
MOBO-fond: Fra grått til fargerikt	30
Grønne småfingre i Dalelia	32
MOBO skal bli enda sterkere	34
Husbygging Øvre Eikrem	36
Optimistisk Garanti-sjef	37

Verdens største «kjøkkenhage» - side 22

**MEDLEMSBLAD FOR
MØRE OG RØMSDAL
BOLIGBYGGELAG
NR. 2, 2016**

ANSVARLIG REDAKTØR

Direktør Rolf Eidsæter,
Møre og Romsdal Boligbyggelag

**MØRE OG RØMSDAL
BOLIGBYGGELAG**
Strandgata 5, 6415 Molde.

Tlf: 71 25 93 00

E-post: mobo@mobo.no
Hjemmeside: www.mobo.no

Forsidefoto: Espen A. Istad

**REDAKSJONELL PRODUKSJON
OG GRAFISK UTFORMING**

TIBE Reklamebyrå AS
Postadr.: Postboks 473, 6400 Molde

Tlf: 71 20 12 00

Fax: 71 20 12 01

E-post: bomagasinet@tibe.no

**MEDARBEIDERE I
DETTE NUMMERET**

Evy Strømme, Ove Rødal,
Frøydis Ulvin.

UTGITT AV

BS Media AS
Postboks 452 Sentrum.
0104 Oslo

ANNONSER

MRmedia
Storgata 11, 6413 Molde
Tlf: 901 20 033
Fax: 71 21 06 82

Mail: post@mrmedia.no

TRYKK

Ålgård Offset, Ålgård

Bredt utvalg, hurtig levering, gunstig pris

Bokjøkkenet har et stort utvalg av kvalitetsprodukter i flere stilarter. Gjennomført kvalitet er en forutsetning for at vi skal kunne sikre deg det beste resultatet. Våre luksus skuffer er garantert for en belastning opptil 25 kg.

BOkjøkken

Coop Extra Bygg Molde

Oscar Hanssens veg 2/4
6415 Molde

Tlf: 71 20 50 22

Epost: mailing@extra.coop.no

Åpent: 09.00-20.00 (09.00-18.00)

MOBO har fått en ►
ny ingeniør i teknisk
avdeling, Anders
Ødegård fra Molde.

Ny ingeniør på plass hos MOBO

Teknisk avdeling i MOBO har mye å gjøre. Nylig fikk de en ny medarbeider, 25 år gamle Anders Ødegård fra Molde. Den ferske byggingeniøren med en master i industriell økonomi begynte i sin nye jobb 1. april og trives blant gode kolleger og resten av staben i MOBO.

✍ OVE RØDAL

Det var ikke så uventet at han valgte byggebransjen. Bernt Hustad er bestefaren hans, og han jobbet i bestefarens byggefirma i sommerferien.

– Jeg tror ikke jeg var mer enn 15 år første gang jeg jobbet der. Så jeg har vært med på å bygge mange hus, sier Ødegård med et smil. Etter videregående skole begynte han på Høgskolen i Telemark, som ligger i Porsgrunn.

FORDEL MED PRAKSIS

Han var ikke helt sikkert på hva han skulle velge, men det ble den treårige linjen innen byggfag.

– Det endelige valget var nok både litt tilfeldig og litt familiært basert. Det stod mellom økonomi- og ingeniørutdanning.

– Jeg merket fort at det var en fordel å ha

praktisk erfaring. De som var uten erfaring hadde en litt vanskeligere start på utdannelsen. Byggfaget favnet bredt og ga et godt grunnlag for flere typer jobber.

Ødegård skulle også få glede av sin økonomiinteresse, ved at han etterpå gjennomførte en mastegrad innen industriell økonomi i Kongsberg. Studiet avsluttet han i 2015, og da hadde hjemlengselen til Molde begynte å melde seg.

MIDT I BLINKEN

– Jeg så etter nye utfordringer og så plutselig en annonse om ledig stilling i MOBO, som jeg tenkte var midt i blinken. Jeg visste en god del om boligbyggelaget, blant annet at de forvaltet boligselskaper og hadde egen teknisk avdeling. Men at MOBO var så stor at det hadde ansvar

for 3.500 boliger hadde jeg ikke trodd. Jeg søkte og ble inn kalt til møte. Og ikke lenge etterpå var jobben min.

VARIERT

– Det synes det er en flott jobb. Den er variert og har stor bredde i oppdrag, sier Ødegård, som allerede har fått sitt ansvarsområde: å følge opp stiftelsene, det vil si utleieboligene for eldre og ungdommer og som administreres av konsulent Marianne Flydahl.

– I tillegg jobber jeg med flere andre oppgaver og prosjekteringsoppdrag. Jeg treffer mange hyggelige folk i jobben, styreledere, styremedlemmer og andre.

BEVAR

– Marianne tar seg av det innvendige av bygningsmassen i stiftelsene, jeg det utvendige, det vil si å følge opp BEVAR-planene som indikerer når det er behov for å utbedre tak, fasader og andre ytre bygningsdeler og når det er tid for større rehabiliteringstiltak. Det er mye å sette seg inn i, men jeg er godt i gang, sier 25-åringen. Foreløpig bor han hos sine foreldre på Julsundet, men ungkaren vil snart etablere seg med egen bolig i byen. Innflytting er like om hjørnet. ••

MOBO har rundet 70 år - Fannebo første borettslag

Molde Boligbyggelag (MOBO) ble stiftet torsdag 14. mai 1946 etter at en organisasjonsnemnd oppnevnt av formannskapet og leder av banksjef Per Mordal hadde forberedt stiftingen. Målet var å igangsette et prosjekt på 18 hus nær Moldegård, Fannebo Borettslag, tegnet av Ole L. Schistad.

✍ OVE RØDAL

Hermod og Anna Martinsen med familie var de første som flyttet inn i Fannebo like før jul 1948. Hermod Martinsen var i mange år formann i Fannebo (1974-83) og var MOBO-stifter og styreformann i MOBO fra 1956-66. Han la ned et stort arbeid både for boligbyggelag og borettslag. Foto fra MOBOs 50-årsbok.

▲ Andreas Moe, MOBO-stifter og første formann (1946-50).

27 andelshavere deltok på stiftingsmøtet i Molde rådhus. Andreas Moe ble valgt til første formann, og satt som leder i perioden fra 1946 til 1950.

KRONGLETE

Veien for det første borettslaget i Molde skulle bli lang og kronglete, tross positive signaler etter etableringen av Husbanken og Norske Boligbyggelags Landsforbund. En rekke norske boligbyggelag ble etablert samme tid, i 1946. Bygrensene var trange og derfor vanskelig å finne gode tomtearealer. Så det første MOBO-styret, bestående av Moe, Knut P. Bugge, Ragnvald Holten, Aslak Eikrem og Jakob Kirkhorn fikk mye å bryne seg på. Reguleringsarbeidet med Moldegård skapte store forsinkelser. Lokalavisa RB støttet planene først, men skiftet mening i pakt med Hans Thiis Nagel Møllers syn. Han fryktet for et så stort prosjekt nært hovedbygningen på Moldegård.

FANNEBO VANT

MOBO og Fannebo gikk seirende ut av striden, på grunn av den prekære bolignøden i byen etter krigens ødeleggelser og at vann- og kloakkledninger til området allerede var på plass. Men de store forsinkelsene gjorde at prosjektet nesten strandet. MOBO fikk imidlertid myndighetenes tillatelse til ekspropriering av arealet, og den endelige reguleringsplanen ble vedtatt i

1947. I mars 1948 ble spaden satt i jorda, etter problemer med lånesøknaden til Husbanken.

ANSIENNITET

Like før jul 1948 kunne de første leilighetene flyttes inn. Lukten av maling fra tak og vegger og nylakkert gulv kunne ikke ødelegge gleden over å ha fått seg en ny heim, med tre rom. Kjøkken, bad med dusj og felles vaskerom i kjelleren. Bedre julegave kunne ikke familiene fått. For familier ble prioritert ved tildelingene. I løpet av 1949 var alle leilighetene i 1. byggetrinn ferdig, fire hus med fire leiligheter i hver. Siste byggetrinn var ferdig i 1951-52, med ytterligere 12 leiligheter. Hele borettslaget ga husrom for 44 familier. Fra da av ble også prinsippet om ansiennitet i boligbyggelaget det bærende prinsipp for tildeling av bolig. Tidligere ble mange av leilighetene tildelt embetsmenn, funksjonærer, lærere og annet kompetanseper-

sonell framfor arbeidere og de mest trengende småbarnsfamilie

– Fannebo, eller MOBO som det ble kalt, var et godt sted å vokse opp. I Banehaugen hadde vi hytter i trærne, i Nilsenfjæra bet fisken. Moldegårdsleira var en flott badestrand. Ved lavvann kunne vi delvis gå og delvis svømme helt til Bolsønes. På Moldegård var det ennå gårdsdrift med alle spenningen det innebar. Det sterkeste barndomsminnet fra Moldegård var nok kalkunene som måtte passeres på veg til badestranden. Det var første gang jeg så en levende kalkun, og når jeg ble fortalt at de var farlige, trodde jeg helt sikkert på det, sa Sissel Hagerup Heggdal til jubileumsheftet i 1996. Hun flyttet til Fannebo som femåring og bodde der helt til midten av 60-tallet.

Beboerne trivdes i MOBOs første lag. Mange ble værende i Fannebo helt til de måtte flytte på gamle hjem eller eldreboliger. ••

▲ Første skoledag for Fannebo-barna Torhild Hagerup og Lisbeth Martinsen i august 1953. Foto fra MOBOs 50-årsbok.

Fannebo – godt å bo – før og no!

Også dagens beboere trives i Fannebo borettslag. Bodil Talberg, Britt Inger Aarønes, Eivind Kristensen og Iver Kåre Mjelve tok imot Bomagasinet på sirkusplassen i borettslaget sitt. Og underholdende ble det!

▲ Iver Kåre Mjelve, Britt Inger Aarønes, Bodil Talberg og Eivind Kristensen trives godt i Fannebo – MOBOs første borettslag. Foto: Ingrid Kvande.

▲ Kubb - Fin gressplen og fint vær inspirerte beboere til utespill. Foto: Ove Rødal.

Fannebo er sentralt plassert mellom Roseby, bygatene, storsenteret og sjøen. Fannebo-veteran Britt Inger tar en rask opptelling, og regner ut at det bor 63 personer i de 44 leilighetene i borettslaget nå.

– Nå er det stort sett par og enslige her. Tidligere var det mye mer folksomt – med store barnefamilier.

14 UNGER I FIRE LEILIGHETER

Britt Inger har bodd i Fannebo i hele 55 år, og var 13 år da hun og familien flyttet inn. Siden har hun byttet leilighet, men ikke byttet borettslag.

– I vår familie var vi seks søsken, så vi var til sammen åtte personer i en leilighet på 72 kvm. Det var en del store familier her, og til sammen i huset der vi bodde, var det 14 unger!

KLASSEKAMERATENE BODDE HER

Eivind kan også skrive under på at det var mange unger i Fannebo. Selv om han har bodd i det idylliske borettslaget i bare tre år, har han likevel mange barndomsminner derfra.

– Fem stykker fra klassen min bodde her, så jeg var mye her og lekte. Blant annet spikret vi hytte i skogen like ved (Banehaugen red. anm.), og vi hadde det mye moro, minnes Kristensen.

CODE BARNDOMSMINNER

Området har endret seg mye siden 50-tallet, og det som i dag er store kjøpesenter var tidligere

et spennende nærmiljø for småunger.

– I Lingedalen, der Roseby ligger, var det nøtteskog. Der kleiv jeg og plukka nøtter, minnes Britt Inger.

– Hele området var et samlingssted. Jeg har forresten hørt rykter om at da borettslaget var ferdig, og leilighetene skulle fordeles, var det en del gnisninger. Det skulle være arbeiderklassen som bodde her, men så hadde bankfunksjonærer fått plass, og det var ikke bare populært, forteller Eivind.

– Jeg har også hørt at det var fint folk som bodde her. Det var «svært» å bo i borettslag før i tida, så det var litt hvitsnipp, sier Bodil.

FLYTTET 200 METER

Hun og mannen har bodd i området i mange år, men det var først for fire år siden at de byttet bort enebolig med borettslagsleilighet.

– Da datteren vår skulle ha seg leilighet, jobbet vi beinhardt for at hun skulle flytte hit. Planen var at vi på sikt skulle bytte – at vi kunne flytte hit og hun kunne ta over huset vårt. Slik ble det, og vi flyttet fra huset vårt som ligger 200 meter unna, sier Bodil.

SENTRALT OG LANDLIG

Høy trivselsfaktor gjør at mange bor lenge i Fannebo, selv om det har vært litt fornyelse og fornyelse de siste åra. Bodil har mye godt å si om bostedet.

– Her trives vi godt. Jeg blir i godt humør

hver dag jeg kommer hjem. Det er sentralt, vi har et fantastisk parkanlegg, Roseby er like ved og vi er egentlig midt i byen.

– Jeg pleier å si at jeg bor midt mellom polet og bedehuset, humrer Britt Inger.

GÅAVSTAND

Iver Kåre er styreleder i borettslaget, og det er nå litt over tre år siden han flyttet fra Hjelset og inn til sentrum.

– Jeg hadde tenkt på å flytte til byen en stund, og da jeg fikk muligheten til å flytte inn her, var det umulig å takke nei.

Han beskriver Fannebo som landlig midt i byen, og bare en spasertur unna det meste.

– I mai før jeg flyttet hit, hadde jeg levert inn skiltene på bilen. EU-kontrollen ga beskjed om store reperasjoner, og jeg vurderte at det var lurere å kjøpe ny. Det skulle etter planen skje den høsten, men etter at jeg flyttet hit, har jeg ikke hatt behov for bil. Jeg tar drosje innimellom, men jeg bruker mindre på taxi enn jeg gjorde på bensin tidligere, forteller styrelederen.

ETTERTRAKTET

Også Bodil, Britt Inger og Eivind er medlemmer eller varamedlemmer til styret. De forteller at leilighetene i Fannebo er ettertraktet, og ikke ligger lenge ute for salg.

I tillegg til god beliggenhet, er det det godt samhold beboerne mellom, og både husene og området er godt vedlikeholdt. Siden etableringen har byggene vært gjenstand for enkelte fasademessige endringer, og hvis man kikker godt etter, ser man noen små variasjoner mellom husene. Ifølge styremedlemmene er planen på sikt å gå tilbake til enhetlig fasade. Men det er også mye annet på gang.

VEDLIKEHOLD

– I fjor etterisolerte vi veggene og malte ytterkledningen. Neste år blir det sannsynligvis bygging av 44 carporter. Reguleringsplanen er godkjent, og saka skal behandles på generalforsamling i høst. Innglassing av verandaene er også et prosjekt vi jobber med, men det ligger litt lenger fram, sier Iver Kåre, som legger til at

▲ Vakker beplantning preger Fannebo Borettslag.
Foto: Ove Rødal.

det er viktig å involvere beboerne godt i disse prosessene.

– Vi jobber mye med beboermøter. Hvis ikke ting blir utviklet i lag, kan det fort bli distanse mellom styret og beboerne, og det vil vi unngå. Ellers er det viktig for oss å hegne om uteområdet. Vi pusser opp, holder dugnad og hageselskap. Også lekeplassen holder vi i orden – selv om det ikke er så mange barn her nå, avslutter Fannebo-lederen. ♦♦

▲ Fannebo er MOBOs eldste borettslag. I bakgrunnen Moldegård. Foto: Espen A. Istad.

Gode råd før boligkjøpet

Medieoppslag om boligkjøpere som mener de har kjøpt «katta i sekken» er dagligdags lesning. Det har vært anslått at det oppstår tvist i så mye som ett av fire boligkjøp, og slike saker er overrepresentert i domstolene.

Selv om årsaken til det høye konfliktnivået er sammensatt, så vil du som kjøper alltid være tjent med å vite mest mulig om boligen før kjøpet. Her er noen tips på veien, slik at du forhåpentligvis unngår tvist.

1. Forbered deg til visning

Skaff deg salgsdokumentene på forhånd og les dem nøye. Noter ned det du vil spørre megler om. Legg merke til om det er gitt negative eller uklare opplysninger, slik at dette er forhold du kan være ekstra oppmerksom på når du er på visning.

2. Bruk nok tid

Sørg for å bruk tilstrekkelig med tid på visning. Fellesvisninger som er godt besøkt kan ofte være kaotiske. Har du ikke fått sett så mye som du skulle ønske, er det lov å spørre om en privatvisning på et annet tidspunkt.

3. Les og forstå opplysningene i salgsdokumentene

Den tekniske informasjonen i salgsdokumentene er ofte ganske begrenset. I mange tilfeller er det bare utarbeidet en verdi- og lånetakst. Vær klar over at en slik takst ikke gir noen helhetlig beskrivelse av boligens tekniske tilstand,

og at undersøkelser som er gjort i forkant vil være nokså begrenset. Er det utarbeidet en boligsalgsrapport, vil den inneholde en mer detaljert teknisk beskrivelse, og takstmannen skal da ha foretatt mer omfattende undersøkelser. Uavhengig av hvilket takstdokument som er benyttet, så les det nøye. Merk deg alle opplysninger som virker negative eller uklare og spør takstmannen om hva dette i verste fall, kan medføre for eiendommen.

4. Spør nærmere om arbeider og utbedringer som er blitt utført

Er det opplyst om oppgraderinger, bør man skaffe seg informasjon om hva som faktisk er blitt gjort. Dette er særlig viktig når det gjelder våtrom. Selv om badet ser nytt og fint ut, og det er opplyst at det er oppgradert, så er det ikke sikkert at membranen er ny og sluket skiftet. Et i bad i tilsynelatende god stand, kan da i realiteten ha et stort vedlikeholdsbehov.

5. Sørg for dokumentasjon

Muntlige opplysninger kan ofte tolkes på mange måter. Det kan også være vanskelig å i ettertid bevisse hva som faktisk ble sagt. Gir megler, takstmann eller selger vesentlig informasjon om eiendommen muntlig, bør du sørge for å få dette skriftlig. Dette kan enkelt gjøres ved at du følger opp med en e-post i etterkant av samtalen hvor du ber om en bekreftelse på at du har forstått opplysningen på riktig måte.

6. Forhør deg med fagfolk

I de fleste salgsoppgaver er det inntatt en standard formulering om at interessenter oppfordres til å undersøke boligen ved hjelp av fagfolk. Dette er for så vidt et godt råd, men

dessverre ofte lite gjennomførbart i dagens boligmarked. Omsetningstempoet er høyt, og mange må også på en rekke visninger før boligkjøpet er i havn. Da vil det rett og slett bli for kostbart å ha med seg en fagmann på samtlige visninger.

Det kan imidlertid være hensiktsmessig å få hjelp av en teknisk sakkyndig til å forstå innholdet og betydningen av opplysningene som er gitt i salgsdokumentene. Er det gitt risikoopplysninger som for eksempel sprekker i flisfuger, saltutslag i kjeller eller svartsopp i himling, vil en takstmann vite hva dette kan være symptomer på og hvilke utbedringer som kan være nødvendige. Han vil også kunne opplyse om hvilket vedlikeholdsbehov du må forvente ut i fra alder og bygningstype.

7. Undersøk forholdene i boligselskapet

Skal du kjøpe leilighet i et borettslag eller eierseksjonssameie, så ikke glem at forhold knyttet til fellesarealer og lignende kan få store konsekvenser for deg. Selv om man er flere til å dele på kostnaden, kan det bli kostbart dersom det er vedlikeholdsbehov knyttet til balkonger, tak, drenering og så videre. Ta en telefon til styreleder og forhør deg om hva som er gjort de siste årene og hva som eventuelt står for tur. Selv om selger normalt vil ha en plikt til å opplyse om forestående tiltak, så er det ikke alltid informasjonsflyten i alle boligselskaper er like god. ••

ELISABETH AAS NILSEN
ADVOKAT, NBBL

Flytter inn i rekkehus

– Vi gleder oss veldig. Vi teller dager til vi kan flytte inn, sier Silje Holmbakken og Marius Rogn Sandvik. Samboerparet har kjøpt sin første bolig - et rekkehus i et barnevennlig strøk.

▲ **Ny bolig** - Her er det flott for unger å vokse opp. Vi har kjøpt leilighet i et barnevennlig område, sier Silje Holmbakken og Marius Rogn Sandvik.

► **Liten plass** - Det er ikke så god plass til en familie på tre i en liten leilighet. Derfor gleder vi oss veldig til å flytte inn i rekkehuset, forteller Silje Holmbakken og Marius Rogn Sandvik.

– Det blir en helt ny tilværelse for oss, sier Silje. Nå bor vi på 40 kvadratmeter over en garasje. Hybelleiligheten er flott den, men vi trenger mer plass etter at vi fikk Emma for fem måneder siden.

I rekkehuset får familien tre soverom, stue, kjøkken og kjellerstue. Nå bor de i en leilighet med kombinert stue og kjøkken, ett soverom og bad.

STORT LØFT

De har betalt noe over 1,9 millioner kroner for boligen. Det er et stort løft for Silje og Marius. – Det er så mange penger at jeg ikke klarer å se det for meg. Det blir bare et tall, sier Silje.

– Var det vanskelig å få lån?

– Vi hadde spart opp egenkapital. Det vil si at foreldrene mine har satt inn penger på en konto siden jeg var liten. De skulle brukes til bolig, forteller Silje.

– I tillegg har vi spart i BSU, legger Marius til. Banken stilte også krav til at begge måtte være i fast jobb. Samboerne ønsket å kjøpe egen bolig tidligere, men måtte vente til Marius fikk jobb før banken sa ja til å finansiere leilighet.

– Vi opplevde at banken ga oss gode råd, selv da vi ikke kunne få lån, sier Marius.

– Rådgiveren i banken sa at de ikke ville eller kunne sette oss i en posisjon der vi ikke kunne betjene lånet. De var opptatt av vårt eget beste

også.

– Var det vanskelig å velge bank og finansiering?

– Både og. Det var ikke så mye vi skulle gjøre, men det var en del ting vi måtte sette oss inn i. Fastrente, flytende rente, kausjon og så videre – det var ting vi ikke visste så mye om fra før.

SMART Å EIE

– Hvorfor ville dere eie i stedet for å leie?

– Forskjellen på kostnadene ble ikke så stor som en skulle tro. Dersom vi skulle leie en større leilighet, ville det koste omtrent det samme som vi nå skal betale for våre egen bolig, sier Marius.

– Det er litt uvirkelig at vi skal eie en leilighet, men det er jo smart å betale til oss selv og ikke til en utleier, legger Silje til. Det blir som å spare.

Samboerne var helt enige om at de ønsket en bolig uten stor hage, og det skulle ikke være behov for mye utvendig vedlikehold. De ønsket også en bolig der de kunne flytte rett inn uten for mye oppussing.

– Derfor var det naturlig for oss å velge en borettslagsleilighet. Dessuten opplever vi det som trygt å bo i borettslag. Vi føler oss heldige som skal flytte inn i en stor leilighet vi eier selv, og det er noen av vennene våre som misunner oss litt, avslutter Silje. ••

Venter på seniorboliger

Solveig Granberg og Anna Marie Vereide har vært pådrivere for seniorboliger i siden 2008. Nå endelig begynner det å bære frukter, også takket være deres boligbyggelag som har kjøpt tomt og vil bygge bofellesskap til seniorgenerasjonen.

FRANK KARLSEN

For åtte år siden ble Solveig Granerud som 56-åring operert i foten og ektemannen ble ryggoperert. Ingen av dem kunne gå spesielt langt, og de daglige gjøremålene i en stor enebolig ble en byrde. Det satte Solveig på tanken om hva som vil skje når kroppen med årene eldes og situasjonen forverres. Da kom hun på ideen om hvorfor kan ikke kommunene gjøre som i Danmark - å skape seniorboliger med

livsløpsstandard i bofellesskap.

– Jeg kontaktet Seniorsaken på Skjetten med spørsmål om det fantes planer for seniorboliger i distriktet. Svaret var nei, men jeg var velkommen til å starte et lokallag og samle andre med samme interesse. Selvsagt gjorde jeg det og på første møte kom 25 deltakere fra lokalbefolkningen, og enkelte politikere i kommunen.

– Den kvelden dannet vi et interimsstyre, og jeg ble kjent med svært engasjerte Anna Marie Vereide. Siden da har vi delt drømmen, om én gang i overskuelig fremtid å flytte inn i et bofellesskap tilrettelagt enslige og par i alderen pluss 50 til det uendelige, sier initiativtaker Solveig og Anna Marie nikker bekreftende.

BOFELLESKAP OG SOSIAL OMGANG

– Etter henvendelser til en rekke entreprenører skjedde det ingenting. Ikke før Boligbyggelaget Romerike kom på banen for tre år siden. De kjøpte en godt egnet tomt på Husebyjordet ved Skedsmokorset, og nå har kommunen lovet å påbegynne reguleringsarbeidet. Det er bare en ting å si om det. Vi og mange med oss kan se tiden lyst i møte med bofellesskap i seniorbolig,

forteller damene.

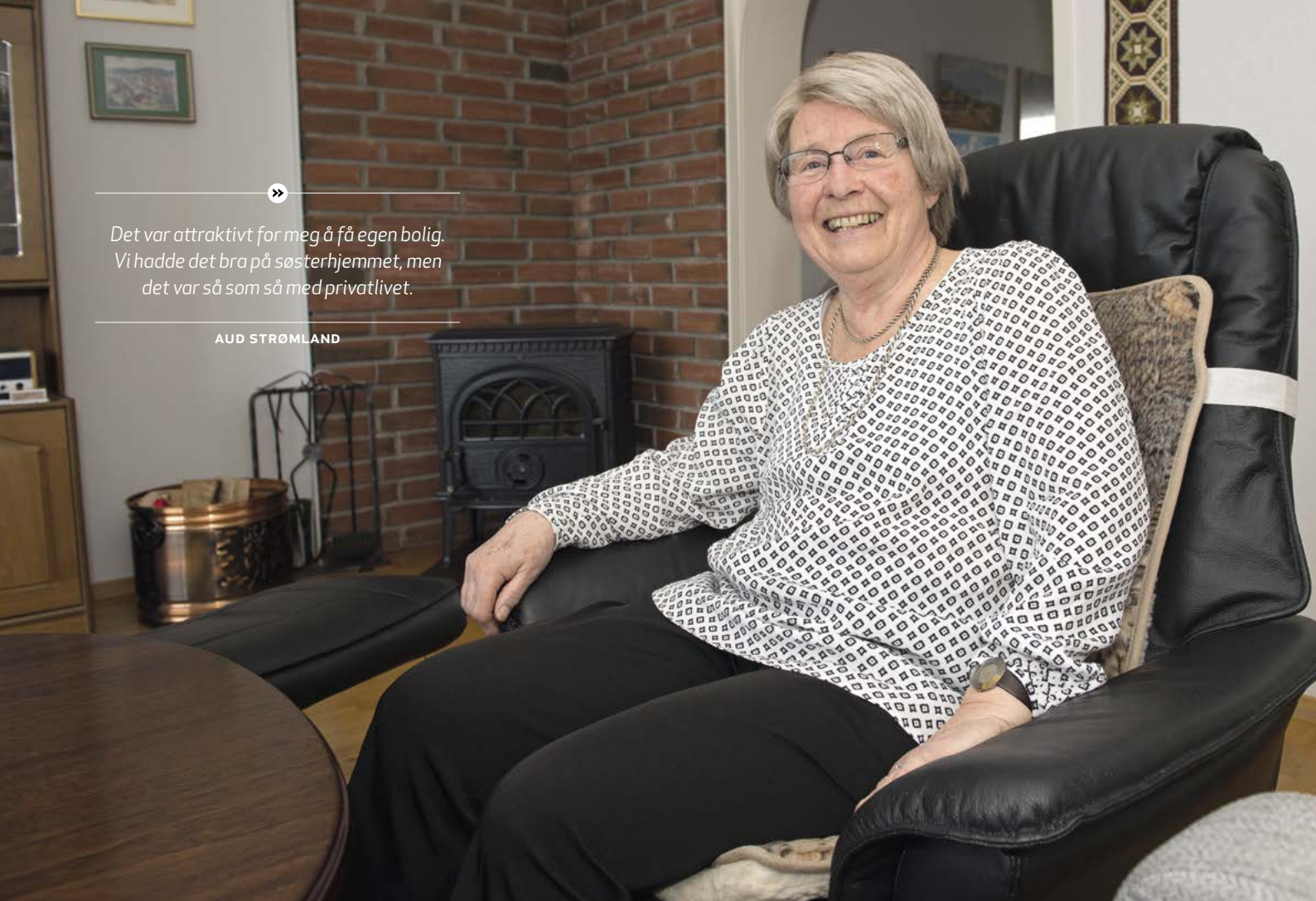
Beboerne har sin egen leilighet med livsløpsstandard. Det gjør det mulig å bo hjemme lenger, selv når alder og helse reduserer bevegeligheten, og behov for hjelpemidler melder seg. Måten mange eldre blir eldre på kan være nedbrytende. Med lettvinnt seniorbolig, mer sosial omgang og hyggelige aktiviteter lever vi lenger. Dette er stimuli som holder oss oppegående. Fellesskapet skal være tilgjengelig for alle beboerne, men det skal være frivillig. Alt for mange eldre i dag lever i ensomhet og er passive.

I vår drøm om seniorbolig, og tilsvarende prosjekter andre steder, må det bygges aktivitetsrom. Trimrom er selvfølgelig, vi jenter skal ha vår systue, mens gutta og hendige jenter får sin snekkerbod, sier Solveig og Anna Marie med håp i blikket.

DANSK ARKITEKT

I Solveig sin første tid som initiativtaker møtte hun en dansk arkitekt i Oslo. Han hadde tidligere jobbet med seniorboliger i Danmark, og bekjentskapet ble til samarbeid som pågår ennå..

- Nye boliger som bygges i dag er langt på vei godt tilpasset eldre, men BORI ser i videre perspektiv hva som bør angå seniorboliger. Vi har latt oss inspirere av danskene som avskaffet byggingen av nye pleiehjem allerede i 1987. Seniorboliger, eller såkalte bofellesskap, ble i stedet det nye boalternativet for den eldre generasjonen i Danmark, forteller Steinar Jarlsbo, ass. direktør i BORI Utbygging AS.

Det var attraktivt for meg å få egen bolig.
Vi hadde det bra på søsterhjemmet, men
det var så som så med privatlivet.

AUD STRØMLAND

▲ Hjelp - Det var godt at sykehuset kunne hjelpe oss med å kjøpe egne boliger. Det kunne vært vanskelig ellers, sier pensjonert sykepleier Aud Strømmland.

Fra søsterhjemmet til egen bolig

Aud Strømmland jobbet som sykepleier på Betanien Hospital og bodde på sykehusets søsterhjem. Da sykehuset skulle ta i bruk søsterhjemmets arealer til pasientbehandling, kjøpte sykepleieren sin egen bolig - en leilighet i en nybygget høyblokk i 1971.

✍ OLE BJØRN ULSNÆS

– Det bodde omtrent 15 sykepleiere i søsterhjemmet, og sykehuset hjalp oss da vi måtte skaffe oss andre boliger, forteller Strømmland.

– De betalte en andel av innskuddet og ble medeiere i leilighetene. Det var ganske vanlig at sykehus hjalp ansatte med boliger på den tiden.

ATTRAKTIVT MED EGEN BOLIG

Den pensjonerte sykepleieren forteller at hjelpen fra arbeidsgiveren var avgjørende for at beboerne i søsterhjemmet hadde mulighet til å kjøpe egne leiligheter.

– Det var attraktivt for meg å få en egen bolig. Vi hadde det bra på søsterhjemmet, men det var så som så med privatlivet. Derfor var det flott å kunne flytte for seg selv. Betanien Hospital samarbeidet med Boligbyggelaget om å skaffe oss leiligheter, men vi kunne ikke velge fritt. Siden jeg var enslig, kunne jeg bare få en liten leilighet.

– Var leilighetskjøpet et stort løft for en sykepleier på den tiden?

– Både ja og nei. Jeg hadde Boligsparing for Ungdom (BSU). Det hjalp meg med finansieringen. Og jeg hadde heller ikke problem med å få lån i banken. Om jeg husker riktig, betalte Betanien 5 000 kroner av innskuddet på 17 000. I vår tid høres ikke det ut til å være den store summen, men i 1971 var det mange penger. Lønna var ikke så høy den gangen.

OMTRENT EN ÅRSLØNN

81-åringen kom fra Bergen i 1959. Da var hun ferdig med utdanning og pliktår og klar for tjeneste på Betanien Hospital i Skien. Sykehuset drives av en stiftelse under Metodistkirken.

– Jeg stod på Betanien Hospitals lønningsliste i 50 år. De siste årene jobbet jeg som ekstrapersonell på ettermiddagene i en periode da sykehuset gjorde en innsats for å redusere ventelistene.

Aud er glad for at hun, etter å ha bodd 12 år i søsterhjemmet, fikk anledning til å kjøpe sin egen bolig.

– Etter noen år flyttet jeg til en ny leilighet med bedre solforhold. Da betalte jeg også tilbake arbeidsgiverens del av innskuddet, så da ble jeg eier av egen bolig fullt og helt. Så flyttet jeg videre til en større leilighet i -84. Da var det mulig for oss som er alene å få kjøpt større bolig. Jeg betalte 130 000 kroner for leiligheten. Det var omtrent en årslønn for meg den gangen, forteller den spreke pensjonisten. ••

La deg inspirere:

Naturens egne smaker rett på grillen

Christian Boye Hansen lager mat ut i fra aktiviteter og sesongens råvarer og serverer der gjestene er.

✍ SIRI KROHN FAGERVOLL 📷 OLE BJØRN ULSNÆS

En svær kulegrill med lokk er Christians førstevalg når han kokkelerer. – Mitt favorittkjøkken er definitivt utendørs. Jeg liker uteopplevelsen. Utekjøkken er enkelt, og det føles fredeligere enn innendørs. Bare det å være ute er deilig. Jeg griller så fort det er varmt i været.

Utekokken sverger til å sanke spiselige ting i naturen, og han oppfordrer til å leke og eksperimentere litt.

– Jeg liker trenden med det nordiske kjøkken.

Å ta seg en tur ut og se etter noe spiselig. Når jeg kommer til nye steder, prøver jeg å finne smaken av noe lokalt.

FINN RAMSLØK I SKOGEN

Gourmetrestauranter som Maaemo og Noma elsker den. Nordens hvitløk kan du finne i skogen og kystregioner hver vår.

– Ta turen ut og finn urter selv, oppfordrer Christian. Ramsløk er veldig kul, smaker litt

som en mild hvitløk. (Men den må ikke forveksles med liljekonvall som er en meget giftig plante). Lag urtesmør eller urteolje. Det smaker godt både til fisk og kjøtt.

TANG OG TARE

Tørket sukkertare er en marin grønnsak. Tørk den på klessnora, og børst av sand. Den passer ypperlig til grilling av fisk og hakkes opp som krydder.

UTEKJØKKEN

Du trenger:

- noen urter
- litt sitrus, sitron eller lime
- olje og smør
- salt og pepper
- noen gamle ildfaste former

GRILLEN

Christian sverger til grilling med kull.

– Da får du den unike røyksmaken som mange liker, men det viktigste er at grillen har lokk. Det gir grillen både en grillfunksjon og en ovnfunksjon. I bestemors gamle, ildfaste former kan du grille grønnsaker, som gjør seg ferdig stille og rolig mens du lager det andre.

Christians grilltips!

ØSTERS

Østersen kan du fint plukke på stranden. Stillehavsosters invaderer strendene og er en uønsket delikatess. Spis dem, oppfordrer både forskere og Christian. De er perfekt på en grill eller på et bål på stranden.

KREPS

Bruk gjerne ferske kreps. Del dem i to, og plasser dem på grillen. Når de er klare, heller du over litt urteolje.

PIGGVAR

Den er genial når du skal invitere venner i hagen din. Den gjør seg selv. Jeg foretrekker hel fisk, sier Christian. Da ser du hva du får. Du får tak i den fram til St. Hans. Spør i fiskeutsalget om de kan skaffe, eller ta deg en tur til fiskeutsalget ved kysten. Legg hele piggvaren på aluminiumsfolie, og dryss over litt havsalt. Den er ferdig når fiskekjøttet løsner fra benene.

GRØNNSAKER

Poteter og løk blir godt på grillen. Del i to, og legg i ildfaste former, ha på olje og urter, og sett formene på siden av grillen med lokk. Legg også i noen plommetomater. De gjør seg selv mens du lager resten.

Asparges deles i to og grilles lett mot slutten rett før servering.

NBBL runder 70 år

Norske Boligbyggelags Landsforbund feirer i år 70-årsjubileum, og administrerende direktør Thor Eek gjør et tilbakeblikk i historien, snakker om organisasjonens betydning, utviklingen og dagen i dag. Han fastslår at de unge i 1946 hadde en vanskeligere boligsituasjon enn dagens unge.

 FRANK KARLSEN

NBBL så dagens lys i 1946 og har siden dag én vært en viktig interesseorganisasjon for norske boligbyggelag. Thor Eek har 25 års fartstid i bedriften, og kan se tilbake på store utfordringer og en positiv utvikling.

– Før NBBL ble stiftet like etter 2. verdenskrig var det etablert 29 boligbyggelag i landet. På det meste rundt 1991 var antallet 105, mens det nå i 2016 er 43 boligbyggelag. At det er færre lag nå er på ingen måte negativt, sier NBBL-sjefen og forklarer det med at fusjoner har blitt til større boligbyggelag med kompetanseheving, mer handlingskraft, større trygghet og enda bedre tilbud til de 955.000 medlemmene, fordelt i 11.000 boligselskaper med til sammen 465.000 boliger.

Hva preget NBBL i startfasen?

– Krigen og behovet for gjenreising ble raskt en katalysator for et større engasjement på boligsiden. Flere byer var utbombet og boligmangel eller standard var mange steder under enhver kritikk. Fra store deler av det politiske Norge var det enighet om et landsdekkende boligsamvirke, som sammen med stat og kommuner, samt finansinstitusjoner, skapte en plattform med gode løsninger for kommu-

nene for sosial boligbygging. NBBLs rolle ble umiddelbart betydningsfull og boligsamvirkes eksistens er sterkt medvirkende til at bolignøden ble avvirket.

Hva er den store forskjellen på NBBL anno 1946 og 2016?

– Den største forskjellen ligger på to områder som også er en konsekvens av hverandre. For det første - boligsamvirket er ikke lenger en foretrukken samarbeidspart til den kommunale boligpolitikken, og har heller ingen spesielle fortrinn ved finansiering gjennom Husbanken. For det andre har dette ført til at boligbyggelagene nå er markedsaktører som andre store virksomheter. En annen stor forskjell er at boligbyggelagene bygger og forvalter boliger for sine medlemmer, som også er eiere. Boligbyggelagene skaper nytte for sine eiere.

Var det vanskeligere i 1946 enn i 2016 for unge å skaffe bolig?

– Kan knapt sammenlignes. Forholdene var annerledes og jeg tror vi kan si vanskeligere. Det var mer nød. Skulle ungdom anno 1946 karakterisere ungdoms situasjon i dag ville de sagt at dagens unge har et luksusproblem. Kravene

og forholdene er så ekstremt forskjellige, og det går ikke an å legge samme vurderinger til grunn. Dagens velferdssystem, vår generelle økonomi og levestandarden vi har i dag er så utrolig forskjellig.

– Vi må etter min oppfatning vurdere dette ut i fra hvilket problem den enkelte har i dag, sammenlignet med alle de som allerede bor. Unge i dag sliter med å skaffe økonomi til bolig. Halvparten av ungdommen har foreldrene i ryggen hva angår finansieringsløsninger til bolig. Før i tiden var ikke klasseskilte på langt nær som det er i dag. Vi i NBBL er imidlertid optimistiske. Med boligbyggelag som har en passende og korrekt priset boligmasse til unge og enslige, og som utvikler nye, er det håp for unge på boligjakt. Medlemskap i boligbyggelag med forkjøpsrett og andre store fordeler gir gode muligheter, sier Thor Eek optimistisk. Han leder et sterkt og velfungerende boligsamvirke som engasjerer seg i områder som interessepolitikk, organisasjonsarbeid og trygghetsskapene virksomhet.

– Det er behov for å følge opp myndighetsreguleringer og sikre at våre boligbyggelag har gode rammevilkår både for boligbygging og boligforvaltning, sier han. ••

Adm. direktør Thor Eek
har jobbet 25 år i NBBL.

Verdens største «Kjøkkenhage»

I løpet av åtte korte uker i april og mai besøker rundt en million mennesker blomsterparken Keukenhof utenfor Amsterdam. Det er ikke vanskelig å forstå.

✍️ MYRIAM H. BJERKELI

Innenfor parkportene blir vi møtt av et vell av blomster, blant annet hyasinter, påskeliljer, svibler og selvfølgelig, aller flest: Tulipaner. Hvert år plantes det over 7 millioner blomsterløk i parken, og rundt oss strutter minst 4,5 millioner tulipaner selvsikkert mot sola. Røde, gule, oransje, blå, lilla, rosa.

OVER 100 FORSKJELLIGE VARIANTER

Her er over 100 forskjellige tulipanvarianter,

flerfargede tulipaner, tulipaner med frynsete kronblader, tulipaner med spisse blader, tulipaner som minner om orkideer. Ikke viste jeg at tulipaner kom i så mange utgaver, men her finnes de alle, i et vakkert samspill, nøye planlagt av parkens hagedesignere og gartnere. Designerne har også sørget for at det blomstrer til ulike tider gjennom disse åtte ukene, slik at publikum aldri går skuffet hjem. Og er været lunefullt, slik det ofte kan være om våren i Nederland, så bugner også de tre innendørspaviljongene av kunstferdige oppsatte blomster, både tulipaner, syriner, roser og orkideer. Parken inneholder også over hundre forskjellige kunstverk, laget av forskjellige kunstnere.

NOE FOR ALLE

Rundt meg i parken fotograferes det, barn og voksne, unge som eldre, alle lar seg begeistre av de vakre, fargerike og velduftende omgivel-

sene. Noen storfamilier spiser medbrakt lunsj på de mange benkene, forelskede par kjøper seg en matbit eller noe å drikke i en av parkens mange boder eller serveringssteder. Noen seiler i en stillegående båt langs de fargerike blomsteråkrene, andre fotograferer åkrene fra toppen av den store vindmøllen midt i parken.

VÅRENS VAKRESTE EVENTYR

Etter å ha ruslet en dag i parken, og nytt synet – og ikke minst duften – av millioner av blomster, er jeg overveldet. Jeg har ruslet nedover svingete stier med millioner av blomstrende tulipaner, narsisser, påskeliljer, hyasinter og blåklatter. Sett nydelige drivhus, bekker, dammer, blomstrende trær og spennende kunst. Besøkt spesialutstilling i de forskjellige paviljongene og spist lunsj omringet av blomster. Våren er bare såvidt begynt, men for meg er dette «Vårens vakreste eventyr». For vakrere blir det bare ikke. ••

Tulipaner

De første tulipanene kom til Nederland fra Tyrkia på slutten av 1500-tallet. Blomstene ble raskt et statussymbol og på det dyreste ble enkelte tulipanløker solgt for det samme man måtte betale for et hus/ opptil 20 ganger en vanlig årslønn.

i Keukenhof

Keukenhof ligger i byen Lisse, litt utenfor Amsterdam. Keukenhof betyr kjøkkenhage, og parken blir derfor kalt for «Verdens største kjøkkenhage». Historien til Keukenhof startet allerede på 1500-tallet, da Grevinne Jacqueline of Bavaria samlet frukt og grønnsaker fra skogene rundt, til kjøkkenhagen i Teylingen slott. Keukenhof slott ble bygget litt senere, i 1641, og området ble utvidet til et areal på over 200 hektar. I dag er parken på cirka 320 dekar.

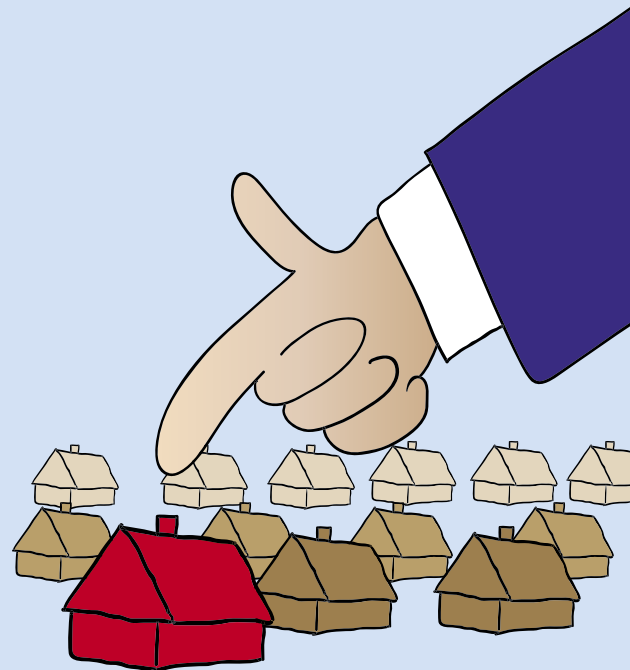
KLM, SAS og Norwegian flyr direkte fra Oslo. Mange reisebyråer har også spesialturer, der Keukenhof er målet. Blomsterparken var i år åpen fra 24 mars til 16. mai.

www.keukenhof.nl

Ny eller brukt bolig – hva er smartest?

Boligen vil for de fleste være den største investeringen man gjør i livet, og de fleste av oss kjøper naturlig nok brukt bolig. Men hva med å tenke helt nytt?

I boligjakten er det mange faktorer som må vurderes, og jeg vil anbefale deg at valget mellom ny og brukt bolig bør være én av dem. Boligkjøpers økonomi vil selvsagt være av avgjørende betydning for valget. Både nye og brukte boliger har sine fordeler, og hva som er riktig for andre behøver ikke være riktig deg.

FORDELER MED NY BOLIG:

Fast pris

Spesielt i sentrale og «populære» strøk med høy bolig-etterspørsel, kan salgssummen på brukt bolig ende langt over takst. På nybygg derimot, slipper du budrunder da de stort sett selges med fastpris.

Lavere dokumentavgift

Ved kjøp av ny bolig betaler du lavere avgifter til staten. Dersom en bolig koster 4 millioner kroner, og prisen på tomt utgjør 400.000 kroner, betaler du 2,5 prosent i dokumentavgift av hele kjøpesummen ved kjøp av brukt bolig, altså 100.000 kroner. Kjøper du derimot ny bolig, slipper du unna med å betale kun dokumentavgift på tomteverdien. I dette tilfellet vil det dreie seg om 10 000 kroner.

Dette argumentet blir imidlertid irrelevant dersom du kjøper en borettslagsbolig, da det ikke påløper dokumentavgift ved kjøp av andeler i borettslag.

Høyere standard

Nye boliger har gjennomgående høyere teknisk standard enn boliger som har blitt noen år, og de er bygd etter de nyeste byggetekniske kvalitetsnormer. Samtidig er de ofte mer areal-effektive og praktisk innredet for å møte dagens behov og krav til for eksempel miljø

og inneklima.

Du slipper oppussing og vedlikehold

Prognosesenteret anslår at nordmenn brukte om lag 69 milliarder på renovering, oppussing og tilbygg i 2015 (ROT-bolig). Dette utgjør om lag 30.000 i gjennomsnitt per bolig. Ved kjøp av ny bolig, kan du med andre ord spare både mye penger og verdifull fritid.

Stærkere forbrukervern

Ved kjøp av ny bolig har du en lovfestet garanti på fem år. Samtidig vil seriøse og profesjonsetiske entreprenører raskt utbedre eventuelle feil og mangler som avdekkes. Dermed kan det oppleves som enklere å forholde seg til en profesjonell aktør, enn til en privatperson dersom boligen ikke er forventet.

Følelsen av at det er nytt

At ingen andre tidligere har bodd i boligen, kan ha en verdi i seg selv. Mange av oss kjenner seg nok igjen i den gode følelsen det kan gi å kjøpe noe som er helt nytt.

FORDELER MED BRUKT BOLIG:

Lavere pris

Det mest opplagte argumentet for å kjøpe brukt bolig er prisen. Enkelte steder i landet lønner det seg rett og slett ikke å bygge ny bolig, ettersom byggekostnadene ofte kan overstige markedsverdien av boligen.

Mer attraktive tomter

Noen steder kan det være slik at de beste tomtene allerede er bebygd eller kjøpt. I tillegg har eldre nabolag gjennomgående større tomter enn nye. Dette gir mer sollys og luft mellom

boligene. Utsikt verdsettes høyt. Dersom den brukte boligen har bedre utsikt, kan det redusere prisforskjellen mellom nytt og brukt vesentlig.

Potensiale

Mange bruktboliger har et stort potensiale som oppussingsobjekt. Dette gir deg også muligheten til å sette ditt eget preg på boligen.

Egeninnsats

Dersom du er nevenyttig og praktisk anlagt, kan du ved hjelp av egeninnsats pusse opp og fornye boligen relativt rimelig sammenlignet med hva det koster å leie inn fagfolk.

Geografisk beliggenhet er avgjørende

Ikke overraskende er prisforskjellen mellom brukt og ny bolig veldig avhengig av hvor i landet vi befinner oss. Det er viktig å merke seg at i og rundt de store byene er prisgapet langt mindre mellom brukt og nytt. Minst er denne forskjellen i Oslo, mens Hedmark fylke har det største prisgapet. Som en tommelfingerregel ser det ut til at desto mer urbant området er, desto mer lønnsomt er det å vurdere ny bolig.

Mitt råd er å bruke god tid og tenke nøye gjennom hvilke behov og ønsker du har. Dersom du ser på boligkjøpet over noen års perspektiv, kan det faktisk i noen tilfeller bli billigere å kjøpe nytt i stedet for å kjøpe brukt. ••

CHRISTIAN F. BJERKNES
RÅDGIVER, NBBL

Det er sommer og det er forhåpentligvis mye sol i vente. Ikke noe er bedre enn lyse, varme dager, der man kan sitte ute på verandaen, balkongen, terrassen eller i hagen og løse kryssord og sudoku og drikke en kopp kaffe eller te.

Innsendingsfrist: 10. august 2016

Merk konvolutten med Kryssord nr. 2-2016 eller Sudoku nr. 2-2016.

Lykke til!

						S	O	L	E	N	A		
					→						↗	H	E
						E	D			T	E	V	
	E					L	E	N	E	A	T		
	S	U	T	T	E		A	S	U	R			
	S	N	E	R	K	E	N			E	M	S	
		G	N	I	S	T		U	R	E	T	T	E
B	U	S	A	K	J	E	K	E	R		R	E	
	T	A	S	T	G	O	←	R	E	M	↖		
	H	U	M	A	N			A	L	I	K		
T	V		E	R		S	N	U	D	D	E		
	I	S	R	A	E	L			K	L	E		
	L	P		S	N	U	S	K	E	R	I		
	T	I	K	J	E	M	P	E	R	E	S		
	E	R	M	E	P	A	R	E	S		E		

Kryssord:
Eva Gismarkvik, 5525 Haugesund
Berit Evensen, 3515 Hønefoss
Anne Margrethe Todal, 3714 Skien

Margrete Solberg, 6414 Molde
Björg Bryn, 4843 Arendal
Astrid Naper Pedersen, 3269 Larvik

Vi gratulerer!

Jeg har løst det!

Fyll ut kontaktinformasjonen din
nedenfor og kryss av.

Navn _____

Adresse _____

Postnr./Sted _____

KRYSSORD

 SUDOKU

				XORD .no		↓		FRYSE- VARE		STEMTE		KJERNE- VED		↓		OLDER		SKADE- DYR (fl.)	
				KAN KORN VÆRE															
				I SAMME ØYEBLIKK SOM		↗								↘		TONE			
MON- GOLSK FYRSTE- TITTEL		↓		EN BEHN		KOM- MUNE		↖						GRUVE- GANG					
↖						↓		KAN SVERD VÆRE						SOLOPP- GANG					
BÅT- UTSTYR								HUNN- DYR								↓		SPISE	
								NASKET											
↗								↑		RØVERE									
										GLANE									
FOR- TÆRT		↓		FEDRE- LAND										KRØLL- ALFA				OBSER- VATØR- ENE	
				FORRÅD										PLAGE					
ALL- VITER												POST							
												KLANG							
↗						GIDDER		OM- FORMER										AULA- EN	
								10 KM											
LARVE		↘								↖		KAN BOK VÆRE							
												HUD- SYKDOM							
KRETS- ER		BIBEL- NAVN								HAV- ØRN						LEGGE ... PÅ			
		EN FLEMING								ENER						TEMPEL- RIDDER			
↖														DEKOR- ERE					
														ART.					
VÆR HILSET								HIND- RINGEN											
PELS- VERK												NØRE OPP							

		3	6		8			
1	2	9			5			6
4						7	5	
	5				2			4
	1	4			6	8	3	
	3			9		1		
				4		9		
6			9	8	3		1	
3	9		5				2	

Lett

2			3	7		8		
7		5						1
		4				7	6	
			9			5		
6				1				4
		9			5			
	2	6				9		
4						2		3
		7		4	9			5

Middelen

Verden forandres

Verden er veldig annerledes enn da jeg fikk barn for over tjue år siden. Og godt er det. For når jeg leser på mammablogger om hvordan barn bør oppdras, så hadde mine små aldri overlevd hvis de hadde vært født i dag.

✍ MYRIAM H. BJERKELI / ILL: KARI METTE ASTRUP

Det startet allerede da førstemann ble født sju uker for tidlig og havnet i kuvøse. Kroppskontakt mellom foreldre og nyfødte var ikke så viktig tilbake i 1987, de var mer opptatt av bakterier og slikt, den gangen. Så det var bare så vidt vi fikk lov å holde han, ifølge ekspertene på internett har det antagelig gitt ham både livsvarige traumer og separasjonsangst. Som for tidlig født greide han heller ikke helt dette med pupp. Han måtte mates med sonde, noe som betydde at jeg måtte pumpe meg. Morgen, middag, kveld, jeg syntes ikke jeg drev med annet. Heldigvis fikk jeg vannkopper etter noen måneder, stresset førte til at melken forsvant, og dermed kunne soverommet igjen minne om et soverom. Ikke om en lokalavdeling av Fellesmeieriet.

Men gutten er altså oppfostret på morsmelkerstatning, og når jeg leser bloggene i dag, skjønner jeg at det var et mirakel at han overlevde. For ikke å snakke om maten han fikk etter hvert som han grodde til. Jeg gikk tilbake på jobb ganske så fort, jeg tør ikke engang si hvor fort, av redsel for å bli mammabloggerne hatobjekt nummer en. Men det betydde at han fikk mat på glass, slett ikke laget fra bunnen av, men derimot av damene hos Nestle. For ikke å snakke om alle middagsporsjonene med Toro suppe, gjerne tilsatt litt ekstra makaroni og pølser, som han spiste med god appetitt. Ifølge mammabloggerne kunne jeg vel nesten like godt gitt ham en dose rottegift... Og siden jeg – som dere sikkert har skjønnet nå – neppe ville bestått noen husmortest, så var det nesten aldri hjemmebakst hos oss. Verken søte, små muffins med rosa strø på toppen, eller gode, bløte boller. Og akkurat det var muligens et savn hos den lille, for når han var i barnebursdager, fikk jeg alltid høre – hver eneste gang

- hva guttungen hadde spist. Gele, sjokoladekaker, pølser, enda mere sjokoladecake, boller, kanelstenger, litt mer gele. Mine manglede bakeferdigheter hadde rett og slett skapt et lite kakemonster.

Gutten gikk i barnehage, og han stortrivdes. Matpakken besto av to sammenklemt brødskeer med noe inne, alt ettersom hva som befant seg i kjøleskapet om morgenen. Leverpostei. Makrell i tomat. Eller, gud forby, Sjokade. Uten pynt. Ingen hjerter på leverposteien eller søte kjærlighetserklæringer under lokket, de fikk han isteden når han kom krabbende opp på fanget, noen ganger langt etter anbefalt leggetid. For eksempel da han kom hoppende opp i senga mi, overbevist om at Kaptein Sabeltann hadde kommet ut av kassettspilleren for å drepe ham. Min egen skyld, selvfølgelig, siden jeg hadde latt han få høre en kassett med Kaptein Sabeltann-sanger før han sovnet. Det hendte nemlig jeg skulket å lese for ham på kvelden, og da var diverse kassetter med alskens eventyr en strålende løsning. Syntes jeg altså, den gangen. Jeg skjønner at det hadde ført til at barnevernet hadde hentet gutten i dag. (Det hendte faktisk at jeg forsøkte å synge godnattsang for ham, men da ble jeg fort bedt om å slutte. Gutten har senere vist seg å være ganske musikalsk, så det var ikke så rart at han foretrakk kassettenne).

Han var glad i tv og dataspill, smårollingen vår. Da han ble større fikk vi allikevel lurt ham med på fotball, etter hvert likte han det også. Men vi glemte visst dette med ski. Og skøyter. Og i det hele tatt det meste av idrett som foregår på vinterhalvåret. Det virket ikke som om gutten savnet det, men jeg skjønner jo at jeg som mor burde ha vist meg ansvaret verdig. Kanskje gikk det en ny Northug tapt, bare fordi

jeg hater kulde og snø? Høsten er jeg allikevel ganske glad i, og det hendte gikk vi en og annen søndagstur i Bøkeskogen, noe englebarnet syntes var særdeles kjedelig. Derfor reagerte jeg ikke så veldig den gangen han ville hvile på hver eneste benk, men fikk lokket ham med videre. Samvittigheten var dog ganske svart, da legen dagen etter konstaterte lungebetennelse. Dagens mammabloggere ville selvfølgelig ha snudd allerede ved første benken.

Hjemme hos oss var feber eller oppkast eneste brukbare unnskyldning for skolefri. Riktignok med beskjed om at hvis han virkelig følte seg dårlig etter noen timer, så kunne han ringe, så skulle vi hente ham. Men dette var før mobiltelefonen, og han ringte aldri. Det gjorde derimot lærerinnen hans, en gang hun syntes gutten virket så blå og blek og dårlig at hun syntes jeg burde ta ham med til lege. Jeg innrømmer det gjerne, det var ikke verdens stolteste mamma som hentet gutten som bare noen timer tidligere hadde spurt om å få være hjemme.

Legen sa for øvrig at det var en av de få tingene gutten fikk i seg som jeg trodde var sunt, som hadde skylden for det blåbleke barnet. – Melk er for kalver! sa legen. Og han hadde rett. Etter at gutten sluttet med melk, fikk han tilbake både farge og form. Noe som var fint både for ham og meg. Han ble frisk og jeg slapp flere bebreidende lærerinneblikk.

Allikevel, til tross for både Sjokade, Toro, Grandis og kumelk, i dag er gutten blitt en slank, høyreist mann. Klok er han også. Snill mot kjæresten sin. Og langt bedre på å lage mat enn moren noen gang drømmer om å bli. I det hele tatt en flott, ung mann.

(Nevnte jeg at jeg lot ham sykle alene til skolen? Uten hjelm?) ••

De nyeste baderomstrendene:

70- tallsbadet er tilbake!

Skal du pusse opp badet i år?

Da bør du gå for varme juvelfarger, terracotta, marmor og store mønstre. Og glem for all del ikke å gjøre plass til den grønne palmen.

✍ MARTA HOLSTEIN-BECK

Det er altså 70-tallet som er tilbake og danker ut den kjølige og minimalistiske trenden som har dominert de skandinaviske hjem i mange år. Spesielt på badet ser det ut til at farge- og mønster blir det store i år.

Topp 5 trender i 2016

- Terrakottafliser, marmor, heksagon og fliser med etnisk mønster
- Ulike strukturer, messing, mørke elementer, glass kombinert med varme og dype nyanser.
- Store fliser 75x75 cm og 120x60 cm
- Grønne planter som gir følelse av velvære og renhet.
- Møbler som stol eller benk.

– Vi vil beholde noe av den minimalistiske stilen, men samtidig lar vi oss inspirere av etniske kulturer som gjør at vi kombinerer det enkle og kjølige med farger og mønstre. Spesielt varme terrakottafliser vil gjøre et «comeback», sier Pernille Møller, ekspert i trendanalysebyrået Pej-gruppen.

Andre fliser som kommer for fullt er marmor og mosaikk. Flisene skal gjerne være store, og kombineres med spesialformater som det sekskantede heksagonmønstret eller fiskebein. Det er en økt interesse for varmere farger og naturtro print og mønster på flisene, bekrefter innkjøpsleder Tommy Ivesdal hos Modena Fliser. Han tror likevel ikke det vil ta helt av med mønster på samme måte som på 70-tallet hvor baderommet ble dekorert med mønster og farger fra gulv til tak.

–Det er fortsatt en stor interesse for minimalistiske fliser, og vi ser en økning av kombinasjonen betong og terrakotta, med nøytrale, men rustikke mønstre, forteller han.

Fliser med trestruktur og mosaikk går det mye av, og det mener Ivesdal skyldes like mye trend som praktiske

årsaker. – Mosaikk gjør det enkelt å legge flis rundt sluket i dusjen, mens flis med trestruktur er enkelt å vedlikeholde. Du unngår både riper i tillegg til at treflis ikke falmer som vanlig tre, sier han. Han bekrefter også at marmor blir det store i år.

– Marmor har vi ventet på, og da spesielt lys marmor. Vi tror det vil komme mer av dette og at folk flest vil kombinere marmor med andre materialer som mørke stein-tolkninger med jevn farge. Flisprodusentene har sett denne trenden og kommer nå med marmorimitasjon på flis som ikke krever vedlikehold på samme måte som med ekte marmor, forteller Ivesdal. I tillegg til farger og mønstre er velværefølelsen viktig for oss. Derfor mener ekspertene at grønne planter og en stol eller benk å sitte på vil være viktige elementer som vil forsterke spafølelsen. 70-tallet vil også prege de andre rommene i hjemmet, og sette farge på den minimalistiske stilen.

Pernille Møller forteller at trenden for kjøkenet blant annet er varmere farger på veggene, med lyse fliser, eller fliser med en nyanse grønn – Det må gjerne komme litt mer fest og farge i hjemmet, avslutter hun. ••

Solbakken 37 i rute

Innflyttingen i Solbakken 37 er planlagt til første kvartal 2018.
Ni av de 17 leilighetene er solgt.

OVE RØDAL

MOBO's prosjektleder, avdelingsingeniør Svein Ivar Byttingsvik, opplyser at arbeidet med prosjektet er i rute. Tomta er sprengt ut, infrastruktur er lagt i grunnen og støping er påbegynt.

– Det vil først bli støpt ferdig underetasje, og arbeidet med garasjenivået er på god veg. Planen er å bruke underetasjen til lager og parkering i byggeperioden, siden det er så trangt rundt tomten med liten plass for maskiner, utstyr og biler.

Arbeidet er som for de fleste terrassebygg komplisert og vil pågå fortløpende oppover i terrenget. Råbygget vil trolig være ferdig støpt til jul.

GRUNDIG SJEKK

Byttingsvik forteller at det er foretatt en meget

grundig geologisk sjekk av området bak mot fjell og at det er lagt ned og legges ned et stort arbeid med sikring av tomten.

Romsdal Anlegg AS utførte en prikkfri jobb med sprengningsarbeidet i vinter. Det var ferdig i løpet av mars. Etterpå ble eksisterende fjellskjæring sikret med nødvendig antall fjellbolter etter en vurdering av geotekniske rådgivere fra Norconsult. Etter at jobben var unnagjort, startet totalentreprenør Fræna Byggservice AS på betongarbeidet.

SEKS BOLIGETASJER

Solbakken 37 blir på seks boligetasjer pluss parkeringsetasje nederst. I de fem første etasjene kommer det tre leiligheter av ulike størrelse, i den øverste etasjen to. Innskuddet vil ligge mellom 1,9 mill. og 2.875.000 kroner.

– Det er 50 prosent deling på innskudd og fellesgjeld, og de som ønsker det kan betale inn hele eller deler av fellesgjelden for å få mindre månedlige utgifter, sier salgsansvarlig Evy Strømme.

Prosjektet får tre- og fireroms leiligheter. Treroms vil i størrelse variere fra 67 til 100 kvm (P-rom), fireroms fra 87 til 127 kvm. (P-rom). Alle kjøpere får egen bilplass i garasjekjeller, og fire ekstra plasser selges til de som ønsker plass til to biler.

Det nye borettslaget ligger like ved borettslaget Solbakken Terrasse, med gangavstand til sentrum og Moldemarka. I nærheten er det både dagligvarebutikk, barnehage, barneskole og videregående skole. Bussen stopper like ved Solbakken 37, med mange avganger til og fra sentrum. ••

Fra grått til **fargerikt** for Boråsvegen Terrasse

– Det var en stor overraskelse. Jeg hadde ikke ventet noen midler. Det forteller styreleder Anne Turid Outzen, styreleder på fjerde året i Boråsvegen Borettslag, kjent som laget med alltid flagger når MFK spiller hjemmekamp.

📷 OVE RØDAL

Nå skal et unikt samarbeid med Molde Kulturskole gi grå forstøtningsmurer på baksiden av blokkene nytt og fargerikt liv!

– Vi fikk 40.000 kroner av MOBO-fondet til prosjektet, som jeg håper kan gjennomføres i løpet av sensommer og høst. Veggene på baksiden er så triste, og er ofte det man først møter når man kommer til inngangspartiet til blokkene. Vann som siger ned har skapt grønne striper ned langs veggene og det er ikke noe pent syn for noen av oss som bor i blokkene. Hele styret er enig om at noe må

gjøres, og med pengene fra MOBO-fondet skal vi få til et godt resultat, mener Outzen. Som mange vil kjenne fra bakeriutsalget Storgata 57 hvor hun solgte brødvarer og konditorvarer i 50 år, mens mannen i mange tiår jobber som konditor og baker hos Outzen og senere Molde Bakeri. Ladet batteriene gjorde de begge på den koselige hytta på Skaret.

IDE FRA SKOLER

– Vi har flere saker vi ønsker å ordne i laget framover, både gjerde mot øst og få fjernet fukt, men spesielt viktig er det å gå vakrere murer utenfor inngangspartiene. Det gjelder felles inngangsparti for de to blokkene langs Frænavegen og et inngangsparti for blokken mot Boråsvegen, sier styrelederen. De store, grå støttemurene står tett inn mot blokkene.

– Jeg fikk ideen da jeg så skoler som har malt vegger, og som jeg synes kunne være en ide også for oss for å få bort alt det grå som møtte oss daglig. Styret var begeistret for ideen. Vi har vært i kontakt med kulturskolen og rektor. Nå gjenstår å få en avtale med skolen og kunstelevne som skal utføre arbeidet. De vil komme med ideer til motiv de vil male på veggene som styret vil ta stilling til før prosjektet igangsettes. Det skal bli spennende å se resultatet. Jeg er sikkert på at det blir en helt annen opplevelse å passere inngangspartiene i laget utpå høsten, sier Outzen.

STORTRIVES

Vi treffer ekteparet, som i år feirer 50 års bryllupsdag, har tre barn og sju barnebarn, oppe i 3. etasje i den østre blokken mot Frænavegen.

– Egentlig kunne jeg også tenkt meg å bo i Storgata 57, i en av leilighetene der. Jeg er veldig knyttet til akkurat det området. Men Sverre elsker å bo her i borettslaget og det gjør også jeg. Jeg satte som krav for flytting at vi skulle østover, men ikke så langt som til Årø, selv om jeg kommer derfra. Leiligheten skulle ligge i 3. etasje, uten noen naboer over oss, og det skulle være gangavstand til byen. Alt dette fikk vi til, sier Anne Turid Outzen og mannen Sverre tilføyer med et smil: Du ser, hun er sta.

Før de flyttet, bodde de av praktiske årsaker et par vintre på hytta på Skaret mens sønnen bodde i leiligheten i 3. etasje i Storgata 57, og det gikk fint. Hytta har alt av bekvemmeligheter.

– Nå har vi bodd i Frænavegen siden blokkene var ny i 2010, og har det fantastisk fint, sier paret. Leiligheten med tre soverom er flott, med nydelig utsikt både fra kjøkkenbenken og fra balkongen som de utvidet etter flyttingen og som er et utrolig fredet sted å sette seg ned for en kaffekopp og deilig Outzen-kake, følge Sekken-ferja langsomme ferd på fjorden, et fly som legger seg på siden og snur 180 grader og nyte farger fra naturen, lukten av trær i blomstring og utsikt. Noe støy er det fra

▲ Også støttemuren ved den østre blokken skal bli forskjønnert av kulturskoleelever for pengene fra MOBO-fondet.

◀ På disse grå murveggene like ved inngangspartiet til de to nederste blokkene håper styrelederen at kunstelever ved Molde Kulturskole skal sørge for et fargerikt og oppkvikkende møte med baksiden av blokkene. Borettslaget har fått 40.000 kroner av MOBO-fondet til prosjektet.

▲ Styreleder Anne Turid mottar sjekken på 40.000 kroner av styreleder i MOBO, Leif Sverre Hoel.

▲ Boråsvegen Terrasse er et flott skue for de som kjører forbi på Frænavegen.

Frænavegen i rushtiden, men den har de for lengst vennet seg til. Det varer bare en kort tid hver dag. Og det er ikke innsyn til balkongen. Her er de for seg selv!

– Vi kan ikke bedre ha det, mener Sverre som elsker se utover fjorden fra balkongen, flottere panorama enn noe maleri kunne blitt.

– Vi visste ikke hvem som flyttet hit, men da vi kom til blokka var det mange kjente vi traff på. Miljøet er godt, naboene kjekke og det var rett øyeblikk å flytte på for oss hvis vi ikke skulle gro fast i Storgata. Prosjektet kom på rett tidspunkt, sier ekteparet.

SJELDEN SALG

Anne Turid Outzen synes rollen som styreleder er både spennende og utfordrende. Hun er inne i sitt fjerde år, og har ett igjen til neste valg.

– Jeg har heldigvis hatt nytte av erfaringene fra tiden i Storgata og butikkdriften, med lange og harde arbeidsdager. Etter at jeg sluttet og ble pensjonist, er jeg glad for at det igjen har kommet et nytt bakeriutsalg i lokalene, Fole Godt.

Leilighetene i Boråsvegen Terrasse er populære, men det er sjelden det er ledige boliger.

– Jeg tror det kun er solgt to leiligheter på de årene vi har bodd her, sier Outzen og legger til: – Vi kommer i alle fall ikke til å selge på mange år!

Mannen Sverre er 100 prosent enig! ••

▲ Anne Turid Outzen, styreleder i Boråsvegen Terrasse og mannen Sverre stortrives sammen og kan runde 50 års ekteskap i år! Aller best trives de på den romslige balkongen på fineværsdager med et flott utsikt mot Moldepanoramaet.

Mobarn Dalelia:

- En grønn barnehage!

Ledige
plasser til
høsten

Mobarn Dalelia Barnehage i Fræna var nesten for seg selv da den ble tatt i bruk i 2007. Siden den gang har det kommet en liten bydel av eneboliger rundt den idylliske barnehagen i naturskjønne omgivelser i Elnesvågen.

📷 OVE RØDAL

I barnehagen får små grønne fingre denne sommeren utfolde seg som gartnere, og i en egen grillhytte like øst for barnehagen kan barna kose seg med deilig mat og drikke.

PLANTEPROSJEKT

De siste månedene har barna på de to avdelingene Tyrihans og Veslefrikk jobbet mye med et spennende planteprosjekt, og har bygd et eget drivhus øverst i barnehagen. Her kommer det i sommervarmen opp små grønne planter som etter hvert skal bli fullmodne paprika, tomater, blomkarse, ringblomster og gulrøtter. Barna får med seg enkelplanter for å dyrke de videre hjemme, og er ellers svært ivrig med å vanne og stelle plantene og følge opp prosjektet fram mot målet: Spiselige produkter!

EGENPRODUSERT

– Vi har delt opp rød paprika og skåret tomater i skiver i barnehagen og plantet alt i yoghurtbegre med jord og plassert det ved vinduene for lys og varme. Nå vokser de godt oppe i drivhuset og strekker seg centimeter for centimeter opp i været. Vi har også kjøpt inn frø av ulikt slag, duk har vi fått av Torstein Mo og vi har selv ordnet med pallekasser. Det ser lovende ut, sier assistent Magnhild Sande Løseth, som er primus motor for planteprosjektet sammen med Sheila Nøsen. De fryktet at det skulle bli gjort hærverk mot det lille drivhuset, men det har ikke skjedd. Plantene har fått vokse i fred og ro og blir kanskje spiselig i løpet av juli.

Det er også plantet paprika og tomater i krukker andre steder i barnehagen, og

1 Eivind elsker planteprosjektet og liker å vanne plantene. 2 Barn og voksne trives i grillhytta. Fra venstre: Frederik, Kevin, Matheo, Sølvi (styrer), Elisa, Simon, Malin, Sofia, Hermine, Jone, Lisbeth Røstad, pedagogisk leder avdeling Askeladden. 3 Assistent Magnhild Sande Løseth (bildet) er primus motor for planteprosjektet, sammen med Sheila Nøsen. 4 Fire glade barn foran det lille drivhuset. Fra venstre Elida, Luka, Ella og Eivind. 5 Pernille i full gang med å fylle jord i begre. Foto: Eva Jensen

avdeling Tommeliten har sitt eget blomsterprosjekt.

MYE LÆRDOM

– Vi håper vi kan servere egenprodusert paprika og tomat og andre vekster til måltidene våre senere, hvis plantene får vokse slik de skal, sier Løseth. For barna er det veldig lærerikt å se at de voksne ikke trenger å gå i butikken for å kjøpe alt av grønnsaker. Vi fletter prosjektet inn i samlingsstundene, slik at de får mer kunnskap om det som skjer med plantene. Barna som er med, er fra tre år og oppover, og tar til seg mye lærdom.

POPULÆR GRILLHYTTE

Grillhytta i barnehagen ble bygd på en tomt som kommunen opprinnelig hadde tenkt til

bolig, men hvor det ikke var mulig å få en god avkjørel. Derfor fikk barnehagen overta området og har gjerdet det inn. Grillhytta ble kjøpt inn i fjor og ført opp av foreldre på dugnad og med litt hjelp av vaktmester.

Det ble først benyttet til førjuls- og nissefest før jul i fjor, og er mye brukt nå. Mange av barna spiser lunsjen sin i hytta, og det er en naturområde rundt hytta som barna kan bruke, sier styrer Sølvi Skjevik Thomassen. Hvis de vil lenger avgårde, et par kilometer, er de framme ved barnehagens gapahuk, hvor barna både kan innta måltider og hvor det er muligheter for mange aktiviteter.

Skjevik Thomassen har vært leder siden starten for ni år siden. Barnehagen har fire avdelinger, tre avdelinger hver med 13 barn over tre år, 5 under og en egen avdeling for de

minste på 1 og 2 år, 14 til sammen. Barnehagen har rundt 18 ansatte.

LEDIGE Plasser

– Akkurat nå har vi ledige plasser fra høsten. Som regel fyller vi opp alle plassene i løpet av sommeren og det regner vi med skjer også denne gangen. Vi kan ta til sammen 74 barn. En årsak til at det er ledige plasser er at hele 17 førskolebarn forlater oss denne sommeren for å begynne på skole, sier styreren.

Fra å være en versting på landsbasis for en del år siden har kommunen i dag full barnehagedekning, kun et par bygder har litt lite kapasitet. Mobarn har mye av æren for den gode utviklingen med sin satsing i Fræna - og bygger nå ny barnehage på Jendem som vil dekke behovet som er der. ••

MOBO skal bli enda sterkere!

MOBO takket nei til å slå seg sammen med OBOS, og satser nå på en ny strategiplan som skal styrke og effektivisere boligbyggelaget foran spennende og utfordrende år.

📷 OVE RØDAL

Under mottoet «Tid til å leve» vil MOBO i årene som kommer gjøre sine tjenester og fordeler enda bedre kjent ute i markedet gjennom mange ulike samfunnsnyttige og medlemsnyttige tiltak.

Styreleder Leif Sverre Hoel løftet fram de gode verdiene MOBO har stått og fortsatt skal stå for: Trygghet, kvalitet, nyskaping og miljø-

bevissthet, under årets generalforsamling på Seilet 2. mai.

GOD KVALITET

– MOBO skal levere boliger av god kvalitet i Molde og de andre kommunene i regionen. Vi har en betydelig markedsandel ved salg av brukte borettslagsleiligheter, hele 55 prosent. Det vil bli satset på en god og ansvarlig byggeaktivitet framover og der MOBO skal stå for forvaltningen, sa styrelederen.

– Våre hovedmål framover er blant annet å ha en helhetlig forvaltningstjeneste som gir kunden merverdi og der vi makter å utvikle tjenestene videre gjennom riktig kompetanse i staben. Teknisk avdeling vil bli styrket for å utvikle og tillegge til rette for nye tjenesteområder og enda sterkere markedsføring. Kvalitet og leveranser til rett tid, utvikling av relasjoner, god

risikoanalyse og styring, rett fokus på mulighetene og rett tjeneste til rett tid og på rett nivå og andre nøkkelford for framtida, sa styrelederen.

FRAMSNACKE MOBO

– Vi må skape et enda mer robust boligbyggelag i årene framover, det blir meget viktig. MOBO skal skape stolthet i byen og for å greie dette trenger vi medlemmenes hjelp og støtte.

– Vi må enda bli flinkere til å framsnakke MOBO, sa han.

JUBILANT

MOBO er 70 år i år, og dette ble markert blant annet med en jubileumskake på delegatene. 83 med stemmerett deltok på årets generalforsamling.

Styreleder Leif Sverre Hoel trakk fram MOBOs viktige rolle i disse sju tiårene som

▲ Opdølhaugen Borettslag kan få full utskifting av alle vinduer i de 118 leilighetene. Anbudsprisen avgjør om prosjektet kan starte til høsten.

Flere prosjekter vurderes

Både Lundabo Borettslag og Kråkvika Borettslag har nå hatt ferdigbefaring for sine rehabiliteringsprosjekter. Lundabo har fått nye, flotte balkonger, mens Kråkvika framstår i helt ny drakt. I juni gjensto bare litt malingsarbeid før alt var ferdig.

Andre prosjekter er i støpeskjeen, og det er ikke avgjort noen endelig oppstartsdato. Meek Borettslag, der de første flyttet inn i 1977, skal foreta en kartlegging som omfatter rehabilitering i form av ny bordkledning, nye tak og energisparende ventilasjon, i form av aggregat i hver bolig. Det er det siste som vil kunne utløse støtte/tilskudd fra ENOVA til hele prosjektet. Saken skal opp på et beboermøte etter sommerferien, sier avdelingsingeniør Arve Hatle i MOBO. Tiltaket vil gi en betydelig bedre ventilasjon enn dagens hvis det gjennomføres.

I Opdølhaugen Borettslag skal det innhentes anbud på utskifting av samtlige vinduer i borettslaget, som har 118 leiligheter.

– Vi har hatt møte med representanter fra styret og de er optimistiske. Det avgjørende er hvor godt anbud vi får. Det er en del entreprenører som har ledig kapasitet nå, så det er egentlig en gunstig tid for rehabilitering. Det er håp om oppstart i løpet av høsten, sier teknisk sjef Kenneth Malmedal i MOBO, som utreder prosjektet.

Vinduene i boligene er av relativt gammel dato, og gjennom årene har enkeltvinduer blitt skiftet ut ved behov. Dette er dyrt i lengden, og derfor er planen nå at samtlige vinduer skal skiftes ut med vedlikeholdsvennlige, moderne vinduer. ••

en sentral samfunnsbygger og han roste alle de som i sin tid tok initiativet til å skaffe folk gode boliger i en vanskelig tid. Også i dag har boligsamvirket en viktig rolle. Mange ønsker en mer lettstelt og enkelt boform, uten snømåking og hagestell og for disse er MOBOs visjon midt i blinken «Tid til å leve».

Direktør Rolf Eidsæter gikk gjennom årsmeldingen som viste at MOBO hadde hatt et aktivt og godt år, mens Randi Brokstad presenterte et regnskap med brukbart overskudd. Både årsmelding, regnskap og revisjonsrapporten ble enstemmig vedtatt.

Leif Sverre Hoel ble gjenvalgt for to nye år som styreleder. Gjenvalgt for to år ble også styremedlemmene Randi Fiksdal, som på en utmerket måte leder generalforsamlingen, og Marit Moe Rasmussen. Brit Sognli ble gjenvalgt som 2. vara, Arnfinn Olsen som 3. vara. ••

▲ Pause - Tid for å spise jubileumskake for delegatene.

Snart starter husbyggingen i Øvre Eikrems enebolig-felt

Borettslaget Tiriltunga Borettslag i Eikrem Panorama er i sluttfasen, og både blokk A, B og C er nå innflyttet. Samtidig er infrastrukturen i det flotte tomtefeltet for eneboliger nå slutført, med veg, vann og kloakk et par steinkast nedenfor blokkene. Ankomstvegene er asfaltert.

✍️ OVE RØDAL

– Flere tomter er allerede solgt. I løpet av sommeren vil de første eneboligene bli påbegynt, sier megler Evy Strømme i Garanti.

FINT TERRENG

I alt skal det bygges 26 eneboliger i feltet, som får tomter varierende fra 443 til 1012 kvm.

Prisene ligger på mellom 1,45 til 2.15 mill. og med et lett skrånende terreng er tomtene lette å bygge ut.

– Det er en meget god utnyttelsesgrad på tomtene, hele 35 prosent mot normalt 20-25 prosent. Det betyr at kjøperne får bygge relativt store boliger på tomten og sammen med de gode grunnforholdene gir det muligheter for et flott boligfelt. Utnyttelsesprosenten innbefatter garasje, uteboder og uthus, men eksklusiv parkeringsareal. Det legges opp til bredbåndstilknytning og kabel-TV via fiber.

UTSIKT

Folk i Molde liker utsikt. Det får de som har kjøpt bolig i Tiriltunga Borettslag. Det samme får kjøperne av tomter nedenfor borettslaget. Fra alle tomtene får man panoramaskue over Moldefjorden og fjellene.

– Ut fra salget foreløpig ser det ut til at tomtene er av interesse for kjøpere i alle aldersgrupper, ikke minst for etablerte barnefamilier. I tillegg har vi fått klare signaler om at det er firmaer som ønsker å kjøpe flere tomter for utbygging og salg.

De som kjøper enkeltvis har full frihet til å velge utbygger og hustype og tidspunkt for bygging, så lenge de ligger innenfor utnyttelsesgraden på 35 prosent og de godkjente høyderereguleringene.

– Jeg tror ikke man finner flottere tomter i

Molde enn på Eikrem-feltet. Det at man slipper bratte tomter med mye dyrt sprengningsarbeid før støping gjør at man fort sparer opp mot en million kroner, sier megler Jan Egil Fornes.

KORT VEG TIL DET MESTE

For de som ikke vet hvor Øvre Eikrem ligger,

kan vi opplyse at det er omtrent fem kilometer øst for Molde sentrum. Tomtene ligger nær flotte turområdet, golfbane og Katthola med sine mange aktivitetsmuligheter. Det er tre kilometer til Tusten, åtte kilometer til Skaret. Adkomsten til tomteområdet er fra Olav Oksvik veg på nordsiden av Eikremsvingen. ••

▲ Evy Strømme og Jan Egil Fornes foran en del av det nye tomtefeltet, hvor all infrastruktur nå er på plass. Til sommeren starter de første å bygge sin nye enebolig.

Meglerne i Garanti Eiendomsmegling i Molde har hatt en travel vår med stor oppdragsmengde og en omsetning godt foran budsjett. Daglig leder Jan Egil Fornes sier at det er et mange boliger til salgs, og at det derfor er gunstig for de som tenker på å kjøpe bolig å gjøre det nå.

✍ OVE RØDAL

▲ **Optimisme** - Daglig leder for Garanti Eiendomsmegling i Molde, Jan Egil Fornes, har god tro på eiendomsomsetningen framover. I bakgrunnen Tiriltunga Borettslag (Eikrem Panorama).

Optimistisk Garanti-sjef

– Det er også bra folk på visning, sier han.

STABILT

Den dalende aktiviteten i oljenæringen har foreløpig ikke skapt de store endringene i boligmarkedet i Molde og omegn.

– Men vi merker at en del flytter fra byen og at dette har gitt et godt og variert utvalg av boliger til salgs. Men markedet har holdt seg stabilt, og noe av årsaken kan være at renta er lavere enn noen gang og at mange regner med at nedgangstidene ikke varer så lenge. Vi er jo også så heldig å ha en stor aktivitet på Ormen Lange og en fiskerinæring som går bedre enn noen gang, sier Fornes.

– De fylkene som sliter mest er de med ensidig satsing på oljerelaterte næringer. Romsdal har et næringsliv med mange bein å stå på, og det er en stor styrke.

SENTRUMSNÆRE

Mai var en travel måned for de som jobber med eiendomsmegling. Selv om det varierer fra år til år, regner Fornes med mye å gjøre også i sommer.

– I juli i fjor hadde vi et veldig god salg, juli året før var relativt rolig. Juni og juli er ofte en

god tid for boligsalg, og mange ønsker å anonsere sin bolig for salg i disse månedene.

Han forteller at to- og treroms leiligheter i sentrumsnære områder er mest lettsolgt for øyeblikket, samt boliger med god standard.

FINANSTILSYNET

Garanti Eiendomsmegling er ikke banktilknyttet, slik mange av konkurrenten er. Fornes ber aktuelle kjøpere merke seg uttalelser Finanstilsynet har kommet med om prinsippet om fritt meglervalg og kobling mellom bank- og eiendomstjenester.

– Der påpekes det at forbrukere som søker banker om lån eller refinansiering i forbindelse med kjøp og salg av bolig, lett vil kunne oppleve bankens anbefaling av megler som et vilkår for lånet eller banktjenesten. Hvis banken anbefaler eget eiendomsmeglingsforetak, må det gis eksplisitte opplysninger om at oppdragsinngåelse med bankens megler ikke er et vilkår for lånetilbudet. Dette må kunne dokumenteres, påpeker Finanstilsynet.

RISIKO

Fornes legger også til et punkt om honorar til ansatte i bankene. Han sier at finansforetaks-

loven er til hinder for at ansatte i banken kan motta godtgjørelse fra eiendomsmeglerforetaket for markedsføring eller anbefaling.

Finanstilsynet understreker at banker skal innrette sin virksomhet på en slik måte at det er liten risiko for interessekonflikter mellom bankens og dets kunder, eller for at kundebehandling skjer i strid med kravene til god forretningsskikk. Insentivordninger som er betinget av at bankkunden inngår eiendomsmeglingsoppdrag, vil innebære risiko for at det likevel stilles vilkår om inngåelser av oppdrag med et bestemt eiendomsmeglerforetak, og medfører etter Finanstilsynets vurdering en uakseptabel høy risiko for at kundebehandlingen skjer i strid med god forretningsskikk. ••

Garanti var suverent størst innen omsetning av brukte borettslagsleiligheter i Molde i 1.kvartal i år med hele 64,1 prosent, og var med 43,5 prosent i 2. kvartal på delt 1.plass.

**DU HAR FREMDELES TID
TIL Å REDDE LIV!
SEND SMS «FLUKT» TIL
2434 OG GI 200 KRONER!**

Vi står overfor den største humanitære katastrofen i Europa siden krigen. Barna på flukt lider. Mange er sultne, redde og syke. Vi møter fortvilte foreldre som er redd for at barna deres ikke skal klare seg en dag til. Redd Barna er tilstede og redder liv, men vi trenger din hjelp til å redde flere.

Gode råd, gode kjøp!

Malingsekspertene
finner du hos
MALIA

Benytt deg
av vår
MOBO-avtale!

MALIA
Gode råd - gode kjøp!

MALIA Gjenstad • Nøisomhedvegen 19 • Tlf 71 24 36 00
Åpent: Man-Fre 07.30-17 Tors 07.30-18 Lør 10-15
www.gjenstad.no • www.malia.no

VI UTFØRER ALLE TYPER RØRLEGGERTJENESTER

- Rørleggerservice
- Bolig og industri
- Bad med 10 års garanti
- Tegning/prosjektering
- Flislegging
- Varmepumper/gulvvarme

vvs-team as
Bademiljø
BEST PÅ BAD

Tlf. 71 21 53 90 / 91 36 01 20

Verftsgata 8, 6416 Molde • post@vsteam.no • www.vsteam.no

REISTAD
CONTAINERUTLEIE

Tel. 71 21 18 85
Mob. 911 04 708 / 930 66 420

Gjennom vår avtale med MOBO, gir
vi MOBO medlemmer og borettslag
rabatt på våre fra før rimelige priser.

NYHET! LAST NED APP FRA RIR

RIR lanserer nå en app for renovasjonstjenestene i kommunen. Denne kan settes til å varsle deg slik at du husker å sette ut dunken.

Trenger du hjelp eller har spørsmål vedrørende vår nye app?
Ta kontakt på tlf. 71 21 34 50

TIBE

KLAPPET & KLART: LIKE ENKELT SOM NYTTIG

For deg som ikke vil, kan eller har tid, har vi avtale med håndverkere som tar hele jobben for deg.

Dette er like enkelt som det er nyttig enten du har et stort eller lite byggeprosjekt på gang. Legge gulv? Fikse taket? Etterisolere? Sette inn nye dører eller vinduer?

Kontakt oss og ta en prat om prosjektet ditt.
Vi sørger for en befaring, et komplett tilbud og at jobben blir gjort.

Snakk med oss om Klappet & Klart.

Elnesvågen
Tlf. 71 26 63 00

Eide
Tlf. 71 29 97 70

Molde
Tlf. 71 25 08 00

Vestnes
Tlf. 71 18 88 20

xl-bygg.no